TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. gruodžio 17 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Elektroninių ryšių tinklai ir paslaugos — Direktyva 2002/20/EB — 12 ir 13 straipsniai — Administraciniai mokesčiai — Rinkliava už teises įrengti įrenginius — Taikymo sritis — Savivaldybės teisės aktas — Mokestis už judriojo telefono ryšio antenas“

Byloje C-454/13

dėl *Tribunal de première instance de Bruxelles* (Briuselio pirmosios instancijos teismas, Belgija) 2013 m. gegužės 17 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2013 m. rugpjūčio 13 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Proximus SA, buvusi *Belgacom SA*,

prieš

Eterbeko savivaldybę

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro antrosios kolegijos pirmininkas M. Ilešič, einantis trečiosios kolegijos pirmininko pareigas, teisėjai C. Toader, D. Šváby, E. Jarašiūnas (pranešėjas) ir C. G. Fernlund,

generalinis advokatas N. Wahl,

posėdžio sekretorius V. Tourrès, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. rugsėjo 3 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Proximus SA* (buvusi *Belgacom SA*), atstovaujamos advokatų B. Den Tandt ir H. De Bauw,

— Eterbeko savivaldybės, atstovaujamos advokatų I. Lemineur, P. Vassart ir T. Swennen,

— Europos Komisijos, atstovaujamos J. Hottiaux ir L. Nicolae,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: prancūzų.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (Leidimų direktyva) (OL L 108, p. 21; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 337) 12 ir 13 straipsnių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Proximus SA* (buvusi *Belgacom SA*) ir Eterbeko savivaldybės (Belgija) ginčą dėl mokesčio už šios savivaldybės teritorijoje įrengtas judriojo telefono ryšio antenas.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Leidimų direktyvos 1 straipsnio „Tikslas ir taikymo sritis“ 2 dalyje nustatyta:

„Ši direktyva taikoma leidimams teikti elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas.“

4 Šios direktyvos 2 straipsnio „Sąvokos“ 2 dalies a punkte numatyta, kad sąvoka „bendrasis leidimas“ turi būti suprantama kaip „pagal šią direktyvą valstybių narių sukurta teisinė sistema, užtikrinanti teises teikti elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas ir nustatanti sektoriui specifinius įpareigojimus, kurie gali būti taikomi visiems ar tik tam tikro tipo elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms“.

5 Šios direktyvos 12 straipsnyje reglamentuojami administraciniai mokesčiai, kuriuos valstybės narės turi teisę taikyti įmonėms, teikiančioms paslaugą ar tinklą pagal bendrąjį leidimą arba turinčioms naudojimo teisę, taip pat šių mokesčių taikymo tvarka.

6 Leidimų direktyvos 13 straipsnyje „Mokesčiai už naudojimo teises ir teises įrengti įrenginius“ nustatyta:

„Valstybės narės gali leisti atitinkamai institucijai taikyti tokius mokesčius už radijo dažnių ar numerių naudojimą ar teises įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja, kurie atitinka būtinybę užtikrinti tokių išteklių optimalų naudojimą. Valstybės narės užtikrina, kad tokie mokesčiai būtų objektyviai pagrįsti, skaidrūs, nediskriminaciniai ir proporcingi savo paskirčiai, ir atsižvelgia į [2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL L 108, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 349) 8 straipsnio tikslus.“

Belgijos teisė

7 2007 m. vasario 26 d. *conseil communal de la commune d'Etterbeek* (Eterbeko savivaldybės taryba) priėmė mokesčių teisės aktą, kuriuo nustatė metinį mokestį už judriojo telefono ryšio antenas (toliau – mokesčių teisės aktas), taikomą nuo 2007 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d.

8 Mokesčių teisės akto 1 straipsnyje nustatyta, kad šis mokestis mokamas „už Eterbeko savivaldybės teritorijoje įrengtas judriojo telefono ryšio antenas“ ir kad sąvoka „judriojo telefono ryšio antena“ reiškia „bet kokią anteną, skleidžiančią arba perduodančią elektromagnetines bangas, kuria sudaromos sąlygos judriajam telefono ryšiui, sujungtą arba nesujungtą su atskira stotimi, pritvirtintą arba nepritvirtintą prie stiebo ar bokšto“.

9 Šio mokesčių teisės akto 2 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta, kad pagrindinėje byloje ginčijamo mokesčio dydis yra 4 000 EUR per metus už vienetą, o 3 straipsnyje patikslinta, kad šis dydis bus kasmet indeksuojamas 2 %.

10 Pagal šio mokesčių teisės akto 4 straipsnį šį mokestį „solidariai moka kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo, kuris turi daiktinę teisę į judriojo telefono ryšio anteną arba teisę ją naudoti. Jeigu teisė yra nedaloma arba tą pačią anteną naudoja keli fiziniai ar juridiniai asmenys, mokestį solidariai moka visi bendraturčiai ar bendros daiktinės ar naudojimo teisės turėtojai“.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

11 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad *Belgacom SA*, kurios teisių perėmėja *Proximus SA*, yra viešojo elektroninių ryšių tinklo operatorė ir kad šiuo pagrindu ji yra Eterbeko savivaldybės teritorijoje įrengtų judriojo telefono ryšio antenų savininkė ir naudotoja.

12 Eterbeko savivaldybės valdžios institucijos, remdamosi mokesčių teisės aktu, patvirtino pranešimus dėl *Belgacom SA* apmokestinimo 108 201,60 EUR bendro dydžio pagrindinėje byloje ginčijamu mokesčiu 2009 mokestiniais metais. Šiuos pranešimus dėl apmokestinimo *Belgacom SA* apskundė *collège des bourgmestre et échevins de la commune d'Etterbeek* (Eterbeko savivaldybės burmistro ir posėdininkų kolegija). Šiai atmetus skundą, *Belgacom SA* padavė skundą *tribunal de première instance de Bruxelles* (Briuselio pirmosios instancijos teismas).

13 Grįsdama prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui paduotą skundą *Belgacom SA* teigė, kad ginčijami pranešimai dėl apmokestinimo nesuderinami su Leidimų direktyva, nes pagal šią direktyvą judriojo telefono ryšio operatorius draudžiama apmokestinti bet kokiais mokesčiais, nenumatytais jos 12 ir 13 straipsniuose. Anot jos, pagrindinėje byloje ginčijamas mokestis patenka į Leidimų direktyvos taikymo sritį, nes judriojo telefono ryšio antenos yra įrenginiai, kaip jie suprantami pagal šią direktyvą. Tačiau šis mokestis netenkina šios direktyvos 13 straipsnyje numatytų sąlygų.

14 Eterbeko savivaldybė teigė, kad Leidimų direktyvos taikymo sritis apima tik prieigos prie tinklų sąlygų nustatymą. Anot jos, pagrindinėje byloje ginčijamas mokestis nėra nei Leidimų direktyvos 13 straipsnyje numatyta rinkliava, nei jos 12 straipsnyje numatytas mokestis. Tai veikiau ekonominės veiklos mokestis, nustatomas atsižvelgiant į antenų buvimą savivaldybės teritorijoje, nepriklausomai nuo bet kokio leidimo įrengti įrenginius.

15 Atsižvelgiant į šias pastabas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kilo abejonių dėl galimybės taikyti Leidimų direktyvos 12 ir 13 straipsnius pagrindinėje byloje.

16 Šiomis aplinkybėmis *tribunal de première instance de Bruxelles* (Briuselio pirmosios instancijos teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [Leidimų direktyvos] 12 ir 13 straipsniai aiškintini taip, kad pagal juos draudžiama nacionalinės ar vietos valdžios institucijos teisės akte biudžeto tikslais nustatyti mokestį už judriojo telefono ryšio infrastruktūrą, įrengtą ant viešosios ar privačios nuosavybės ir naudojamą vykdant veiklą, kuriai išduotas bendrasis leidimas?“

Dėl prejudicinio klausimo

17 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Leidimų direktyvos 12 ir 13 straipsniai aiškintini taip, kad pagal juos draudžiama nustatyti pagrindinėje byloje ginčijamą mokestį kiekvienam fiziniam ar juridiniam asmeniui, kuris turi daiktinę teisę į judriojo telefono ryšio anteną arba teisę ją naudoti.

18 Pirmiausia primintina, kad, remiantis Leidimų direktyvos 1 straipsnio 2 dalimi, ši direktyva taikoma leidimams teikti elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas.

19 Šioje direktyvoje numatytos ne tik taisyklės, susijusios su bendrųjų leidimų išdavimo ar teisių naudoti radijo dažnius ar numerius suteikimo procedūromis ir tokių leidimų turiniu, bet ir nuostatos, susijusios su dėl šių procedūrų atsirandančių piniginių prievolių, kurių valstybės narės gali nustatyti elektroninių ryšių paslaugų sektoriuje veikiančioms įmonėms, pobūdžiu ar netgi apimtimi (žr. Sprendimo *Belgacom ir Mobistar*, C-256/13 ir C-264/13, EU:C:2014:2149, 29 punktą ir Sprendimo *Base Company*, C-346/13, EU:C:2015:649, 15 punktą).

20 Kaip matyti iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos, pagal Leidimų direktyvą valstybės narės gali rinkti tik tuos su elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikimu susijusius mokesčius ar rinkliavas, kurie numatyti šioje direktyvoje (Sprendimo *Base Company*, C-346/13, EU:C:2015:649, 16 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. Sprendimo *Vodafone España ir France Telecom España*, C-55/11, C-57/11 ir C-58/11, EU:C:2012:446, 28 ir 29 punktus bei Sprendimo *Belgacom ir Mobistar*, C-256/13 ir C-264/13, EU:C:2014:2149, 30 punktą).

21 Darytina išvada, jog tam, kad Leidimų direktyvos nuostatos būtų taikomos pagrindinėje byloje ginčijamam mokesčiui, pareiga mokėti šį mokestį turi būti susijusi su bendrojo leidimo, kuriuo pagal Leidimų direktyvos 2 straipsnio 2 dalies a punktą užtikrinama teisė teikti elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas, išdavimo procedūra (Sprendimo *Base Company*, C-346/13, EU:C:2015:649, 17 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. Sprendimo *Fratelli De Pra ir SAIV*, C-416/14, EU:C:2015:617, 41 punktą; Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-485/11, EU:C:2013:427, 30, 31 ir 34 punktus bei Sprendimo *Vodafone Malta ir Mobisle Communications*, C-71/12, EU:C:2013:431, 24 ir 25 punktus).

22 Šiuo aspektu Teisingumo Teismas, kalbėdamas apie Leidimų direktyvos 12 straipsnį, priminė, kad mokestis, kurį mokėti pareiga atsiranda dėl aplinkybės, nesusijusios su bendrojo leidimo veikti elektroninių ryšių paslaugų rinkoje išdavimo procedūra, nepatenka į šio 12 straipsnio taikymo sritį (žr., be kita ko, Sprendimo *Vodafone Malta ir Mobisle Communications*, C-71/12, EU:C:2013:431, 25 punktą ir Sprendimo *Fratelli De Pra ir SAIV*, C-416/14, EU:C:2015:617, 41 punktą).

23 Dėl Leidimų direktyvos 13 straipsnio Teisingumo Teismas priminė, kad šioje nuostatoje nurodyti ne visi mokesčiai, taikomi infrastruktūrai, kuri reikalinga elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms teikti (Sprendimo *Belgacom ir Mobistar*, C-256/13 ir C-264/13, EU:C:2014:2149, 34 punktas ir Sprendimo *Base Company*, C-346/13, EU:C:2015:649, 18 punktas).

24 Iš tiesų šis straipsnis susijęs su apmokestinimo mokesčiais už teises naudoti radijo dažnius ar numerius ar teises įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės arba po ja tvarka (Sprendimo *Belgacom ir Mobistar*, C-256/13 ir C-264/13, EU:C:2014:2149, 31 punktas ir Sprendimo *Base Company*, C-346/13, EU:C:2015:649, 19 punktas).

25 Nagrinėjamu atveju iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinėje byloje ginčijamą mokestį „solidariai moka kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo, kuris turi daiktinę teisę į judriojo telefono ryšio anteną arba teisę ją naudoti“; turima omenyje „Eterbeko savivaldybės teritorijoje įrengta bet kokia antena, skleidžianti arba perduodanti elektromagnetines bangas, kuria sudaromos sąlygos judriajam telefono ryšiui, sujungta arba nesujungta su atskira stotimi, pritvirtinta arba nepritvirtinta prie stiebo ar bokšto“.

26 Iš Teisingumo Teismui pateiktų pastabų matyti, kad pareiga mokėti šį mokestį, nustatytą kiekvienam fiziniam ir juridiniam asmeniui, kuris turi daiktinę teisę į judriojo telefono ryšio anteną arba teisę ją naudoti – nesvarbu, ar jis turi pagal Leidimų direktyvą išduotą leidimą – nėra susijusi su bendrojo leidimo, leidžiančio įmonėms teikti elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas, išdavimo procedūra, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

27 Be to, pagal Teisingumo Teismo praktiką Leidimų direktyvos 13 straipsnyje vartojamos sąvokos „įrenginiai“ ir „įrengimas“ reiškia atitinkamai fizinę infrastruktūrą, reikalingą elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms teikti, ir jos fizinį įdiegimą ant atitinkamos viešosios ar privačios nuosavybės (Sprendimo *Belgacom ir Mobistar*, C-256/13 ir C-264/13, EU:C:2014:2149, 33 punktas ir Sprendimo *Base Company*, C-346/13, EU:C:2015:649, 21 punktas).

28 Taigi, nors pagrindinėje byloje ginčijamas mokestis taikomas kiekvienam fiziniam ir juridiniam asmeniui, kuris turi daiktinę teisę į judriojo telefono ryšio anteną, t. y. fizinę infrastruktūrą, reikalingą elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms teikti, arba teisę ją naudoti, negalima daryti išvados, kad šis mokestis turi rinkliavos už teisę įrengti įrenginius, taikomos įmonėms, teikiančioms elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas, požymių.

29 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus atsakytina, kad Leidimų direktyvos 12 ir 13 straipsniai aiškintini taip, kad pagal juos nedraudžiama nustatyti tokio mokesčio, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kiekvienam fiziniam ar juridiniam asmeniui, kuris turi daiktinę teisę į judriojo telefono ryšio anteną arba teisę ją naudoti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

30 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (Leidimų direktyva) 12 ir 13 straipsniai aiškintini taip, kad pagal juos nedraudžiama nustatyti tokio mokesčio, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kiekvienam fiziniam ar juridiniam asmeniui, kuris turi daiktinę teisę į judriojo telefono ryšio anteną arba teisę ją naudoti.

Parašai.